

POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO, kirjaamo.pohjois@avi.fi

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry (ILYY)

Iisalmen luontomuseo, Kirkkopuistonkatu 9, 74100 IISALMI

iisalmi.luontomuseo@gmail.com p. 017-818 387, 0407212618; Y-tunnus 0758532-0

Viite: dnro PSAVI/12/04.08/2013 ja dnro PSAVI/58/04.08/2011; 11.3.13. Talvivaara Sotkamo Oy:n hakemuksista. Lausumme samalla muistutuksella / mielipiteellä yhtiön kaikista hakemuksista. Vaatimukset esitetään perustelujen välissä kursiivilla.

Yhteisesti kummastakin hakemuksesta:

Laki sanoo, että ympäristöä ei saa pilata. Vesilaki kieltää erikseen vesien pilaamisen. Ympäristöä pilaava toiminta voidaan ja pitää kieltää. Siitä poikkeuksena - mutta vain tietyin ehdoin ja raja-arvoin - on ympäristölupa. Suomeksi ympäristölupa on "lupa pilata ympäristöä". Luvassa kuvataan suunniteltu toiminta ja annetaan kyseiseen toimintaan sovellettavat rajat. Nyt on huomattava, että toimintaa ei saa muuttaa suunnitellusta toiminnasta ilman lupaa.

A) nykyinen ympäristölupa on katsottava liian löysäksi. Ylä-Savon SOTEN muistutuksen perusteluilla vaadimme, että
1) lupia ei tule myöntää ennen kuin alapuoliset vesistöt on ennallistettu.
2) lupa voidaan myöntää vasta kun jätevesien koostumus (joukossa monia Suomen ympäristöluvitukselle aiemmin tuntemattomia aineita!) ei aiheuta ympäristön ja vesien pilaantumista

B) Talvivaaralle on myönnetty lupa toimintaan, joka ei pilaa ympäristöä. Toimintaa on kuvattu mm. sulfaattipäästöjen osalta olevan 170mg/l. Jos toimintaa muutetaan siitä, niin muutokselle pitää olla lupa. Talvivaaralla ei ole tällaista lupaa. Ilman lupaa ei saa toimia.

Talvivaaran hakemukset eivät ole kyenneet estämään vesistöhaittoja ja sen takia ne ovat puutteellisia. Asiakirja-aineisto, johtuen yhtiön jatkuvasti muuttuneista hakemuksen kohdista, on paisunut poikkeuksellisen suureksi suomalaisessa ympäristöluvituksessa. Yhtiö ei ole esittänyt nytkään riittävää varmuutta haittojen estämisestä, vesitaseesta, vesivarastokapasiteetista, käytetyistä kemikaaleista ja puhdistustehosta eli laitoskapasiteetista sekä uraania sisältävän sakan varastoinnista.

C) Yhtiön keskeiset väitteet ja perustelut eivät pidä paikkaansa, kuten seuraavassa dokumentista voi havaita:

http://www.avi.fi/virastot/pohjoissuomenavi/Ymparistojavesitalousluvat/Ymparistoluvat/Documents/PSAVI_58_04_08_2011/Liitteen6liitteet.pdf

- 1) Vesien virtausten ja päästöjen laimenemisen eroja pohjoiseen ja etelään ei ole huomioitu, eikä sitä, että
- 2) vesien tila heikkenee yhä viiveellä, joten lisähaittoja ei voida estää tiukoillakaan lupamääräyksillä.

Edelleen jatkuva vedenotto Kolmisoppijärvestä tulee kieltää, koska se on vastoin vesitaseen hallintaa ja aiheuttaa lisää päästöjä myös Vuoksen vesistöreitille.

Hakemukset poikkeavat niistä velvoitteista, jotka Vaasan HaO ja Korkein HO:n asettivat ensimmäisessä luparatkaisussa ja niistä tavoitteista, jotka ympäristönsuojelulaki sekä asetus antavat, mm. BAT:ille. Tämän takia *hakemus tulee hylätä vesienkäsittelyn osalta.*

Tarkemmin erikseen kummastakin hakemuksesta:

Dnro PSAVI/12/04.08/2013 luvan muuttaminen: prosessi-, kuivatus- ja valumavesien tilapäistä varastointia, puhdistamista ja mahdollista johtamista Oulujoen ja Vuoksen vesistöihin.

Hakija ei ole esittänyt pakottavaa syytä lisä-/häätä- tai muuhun ylimäärävesien juoksutukseen. *Hakemus tulee hylätä kaivospiirin ulkopuolisen juoksutuksen osalta.* Puhdistus ei täytä Vaasan ja Korkeimman HO:n ensimmäisen luparatkaisun linjaa.

Kivijärvi on tällä hetkellä hyvin huonossa tilassa. Yhtiön tekemässä selvityksessä ei arvioida sitä, miten syntyvät ympäristöhaitat saataisiin pysymään mahdollisimman vähäisinä. Mikäli yhtiö saa hakemansa luvan, niin Laakajärven syvänteet muuttuisivat yhtä huonolaatuisiksi kuin Kivijärven syvänteet ovat viime vuosina olleet. Yhdistys katsoo, ettei jätevesien käsittelyä ja niiden johtamista Vuoksen vesistöreitille voi suunnitelman mukaisesti toteuttaa ilman että siitä

aiheutuu merkittävä vesistön pilaantumista. Hakemuksessa ei ole selvitetty sitä miten tuleva vahinko korjattaisiin. Yhtiöllä ei ole edes suunnitelmaa siitä miten nykyinen vahinko korjattaisiin.

Dnro PSAVI/58/04.08/2011 Talvivaaran kaivoksen ympäristö- ja vesitalousluvan lupamääräysten tarkistaminen sekä uraanin talteenottolaitoksen ympäristölupa ja toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta.

Talvivaaran jätevesipäästöt on saastuttaneet

- a) Vuoksen vesistön latvavesistön
- b) ympäristövastuulain mukaisia haittojen tutkintaa ei ole aloitettu ELY:ssä;
- c) monilla vesistöillä ei ole enää rantakaavoituksen mukaista virkistysarvoa. Tätä ei ole vielä määritelty, eikä asiaa voi ratkaista 10.4.13 kuulutuksissa mainittujen päätösten jälkeen! *PSAVI:n päätöksillä ei saa heikentää käyttövesien laatua.*

Lopuksi, kaikkien kohtien osalta, yhdymme muilta osin

- 1) *SOTE:n ympäristölautakunnan vaatimuksiin ja perusteluihin.*
- 2) *Kalaston osalta viittaamme toissijaisesti Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin vaatimuksiin ja perusteluihin.*
- 3) *Vedenlaatumallinnus ei ole pätevä Savon vesien osalta. Asianosaisten olisi pitänyt päästä lausumaan mallinnuksesta.*
- 4) *PSAVI:n lupapäivityspäätöksen täytäntöönpano tekee muutoksenhaun hyödyttömäksi, koska kertaalleen päästettyjä vesiä ei voi enää imeä takaisin. Yhtiölle ei tule antaa täytäntöönpanolupaa.*
- 5) *Vakuus on mitättömän pieni, koska sillä ei saada vesistöjen tilannetta palautetuksi ennalleen. Vakuuden tulee olla miljoonaluokkaa. Hakemukset sisältävät oletuksen, että juoksutuksen lopettamisen jälkeen tilanne voidaan korjata. Vaadimme toiminnanaloituskieltoa, koska muuten aiheutuu pysyviä haittoja tai syntyy välitön riski pysyvien haittojen aiheuttamiselle. Liikakuormitus aiheuttaa järvissä sisäisten kemiallisten reaktioiden käynnistymisen. Sellaisia on jo havaittu toistuvasti.*
- 6) *YSL 101 § lupaa ei voi myöntää ennen kuin sedimenttien metallipitoisuuksille annetaan raja-arvot. Tämä poikkeuksellinen menettely on välttämätöntä useiden saastuneiden järvien vuoksi.*
- 7) *Yhtiö ei kiistänyt vesistöhaittoja VHaO:lle, minkä se totesi päätöksessään nro 13/0081/1*

Yhteenveto: Lupia ei voi myöntää em. syistä.

ASIANOSAISUUS

Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistyksistä ensisijaisesti ILYY valvoo Ylä-Savon ympäristön ja luonnon tilaa. ILYY on Ympäristönsuojelu- (YSL), luonnonsuojelu- (LSL), maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) sekä vesienhoitolain (VHL) mukaisesti asianosainen, koska toimialueeseen kuuluu Sonkajärvi, osana Ylä-Savoa.

Iisalmessa 10.4.2013

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry:n puolesta

Jarmo Yliluoma
puheenjohtaja

Pertti Kaarakainen
rahastonhoitaja